
ČETIRI GODIŠNJA DOBA

NENAD RACKOVIĆ

LETO

Vozim skejt po ceo dan. Sa ženom se retko srećem u postelji. Razloga je više i obostrani su. Ni u tazbinu više ne idem. Moja tašta Marija Stjepanović je teško obolela. Dijagnoza: rak debelog creva sa metastazama na jetri u poodmaklom stadijumu. Ona je inače bila moj prvi sponzor, pre nego što sam se obratio uvoznicima sportske opreme. Kad joj je pozlilo, javila se lekaru. Posle operacije ugrađena joj je kesa za sakupljanje otpada – stoma.

Ja sam šofer koji vozi već zaboravljenim surf stilom. Pičim kroz saobraćaj slalom: idem na dasci u kontra smeru, a svoju stranu (ako nema nikog iza mene) koristim za *power slide*; u manevrisanju smanjujem brzinu. Na longbordu nema kočnja. Nemoguće je kočiti desnom nogom u brzini od preko pedeset kilometara na sat.

Mi tu brzinu možemo izmeriti samo našim strahom, toliko je ona nepojmljiva. Ona raste po sili inercije, kad nagariš dasku nizbrdo. I nema nikoga, samo automobili, semafori, ležeći policajci... A kraja nigde...

Skejt park je jedna od boljih stvari u ovom gradu. Jedna od boljih stvari u ovom gradu za proteklih trideset godina. U tom parku je najjača bleja. Ovo malo pihitijaste mase u mojoj glavi počelo je da funkcioniše tek na rampi koju sam prvi put vozio proletos. Uveče, pod reflektorima, posle celodnevnog peglanja dasaka, roštilj je bio obavezan. Natakli bismo i pse na motke, a nekmoli slaninu iz poslovnog centra Ušće. Bilo je to onoliko blizu boga koliko sam uspeo da priđem.

Bog je bio na nebu, daska na betonu, a slanina na nožu...

Led moga ega hladio mi je ošurene delove kože. Svest o vlastitom egoizmu ispunjavala me je nemim prkosom. Reči su prazne, rečenice šuplje, a povrede

od skejtanja – jako bolne. To je, valjda, cena mojih godina. Danas, kada sve ima svoju cenu.

180 Sanjao sam senke veša koji se suši na dugačkom kanapu. Onda sam razaznao: gaće, majice, košulje s kratkim rukavima i jedan par bermuda od nekog šarenog materijala, koje su štipaljkama bile okačene za struk. Vetar zanjiha veš, gaće se naduše, bermude se pokrenuše, nogavice, jedna pa druga, počеше sprinterskom brzinom da se spuštaju niz Resavsku ulicu. U zoru, tom uskom ulicom, sa zgradama iz secesije još pod kosim svetlom, dok je crkva već u purpurnom kontrasetlu, fenomenalno je spuštati se tek prosušanim asfaltom. Ispadnu ti oči dok ne shvatiš gde si i šta je šta. U velikom stilu izgarili smo bahato od Udruženja ljubitelja društvenih igara “Đuro Salaj” sve do Picinog parka. Skejteri su me okružili, grlili, vukli, predajući me iz ruke u ruku, kao da me uvlače u neko kolo, prisvajajući me. Crvene starke zadavljene belim pertlama gurale su drvenu protezu na četiri točka prema uličarkama koje su bile prljave kao i mi. “Žene, živeli! Za dasku i otadžbinu”, nazdravio sam im poslednjim gutljajem piva i ubacio konzervu u korpu za pseća govna. U betonskom amfiteatru ispred Ekonomskog fakulteta Šakal (Nizančević Anes s Mirijeva a.k.a. Sena – Senator) i Džordan radili su trikove kao cirkuski džukci, a ja sam pratio Šmirglu prema Akademiji za diplomatiju i bezbednost.

Nisam hteo više ništa da imam sa onim mojim drugim ja, s patnjom nervnog sistema i utrobe. Svaka želja je bila krik za po-

moć, nije bilo nade u ćutanju. Najgore je što sam stalno ubeđivao sebe da je nemoguće moguće. Prestao sam da vozim 1981, a vratio se skejtu 2010. godine.

Zaklinjao sam se mnogo puta u “skejt ili smrt”, ali zakletve su jedno, a život nešto sasvim drugo i mnogo jače. Sigurno je prošlo dva dana od poslednjeg tuširanja, tri od bilo kakvog zalogaja i četiri kako nisam spavao. Furali smo kao gorivo đavolsku brzinu zvanu SPID, brzinu samog pakla, ako se taj uopšte igde kreće. Leto u Beogradu. Čudi me da se šibice nisu palile same od sebe, tako je bilo vruće. Laktovi su počeli da rade u trci sa Šmirglom, dok nismo stigli do lifta ispod Brankovog mosta. Seli smo na skejtove jedan pored drugog kao na koncertu klasične muzike, uronjeni u saobraćajnu vrevu koja pečati i vezuje neponovljivo suštinu i avanturu. Što reče Šmirgla:

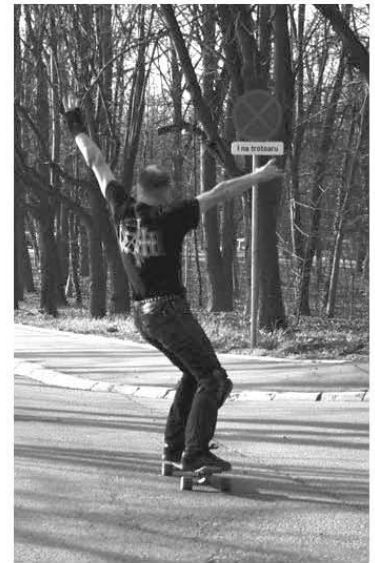
– ‘Ajd sad ovo matori, al’ bez skejta!

Pa ustade na noge lagane i bez zaleta preskoči uzduž klupu pored pecaroša.

– Nego, šta ćemo matori ja i ti, lift opet ne radi?

– Trebalo bi da se nađem sa Ivanom Tokinom, novinarom Sitija, da mu dam intervju.

Vreme je takvo da čovek ne može da napravi ni jedan korak a da ne vidi, ne čuje i ne oseti svu silu sadašnjeg trenutka. Skejt park je u srcu Beograda. Beograd je srce Srbije, mada ja mislim da nigde osim u grudima nema srca. To je ono što sam u ovim godinama mogao da shvatim, ono sa čime svakodnevno živim, što sam prihvatio da bih stao na dasku.

U vidnom polju igrale su mi sive karike, a onda se iz tih karika razvila slika kalemeg-danskog parka. Išao sam uzbrdo tramvaj-skom prugom. Stadoh na stanici pred raz-bijenim saobraćajnim ogledalom, tražeći u prskotinama živu kubističku sliku umornog čoveka kome je svega dosta. Bila je to kul-minacija moje uloge u bioskopu nebeskog plavetnila i žarkog sunca. Morao sam da shvatim da vidim to u šta sam gledao i ništa više. I morao sam da pređem ulicu da me ne bi zveknuo tramvaj koji je upravo dolazio. Srce mi je bubrilo i raslo poput niza kuća sa parnim brojevima. Neparni ostaju na stra-ni Biblioteke grada.

182 Bio bi dan kao i svaki drugi da me pred galerijom Likovne akademije nisu dočekali Anando i Olivera. Olivera na Akademiji radi kao kustosica. Pozvala je Ananda jer su nam ukinuli zajednički profil na fejsbuku. Danas nema više zezanja, rekao je Anando. A Olja je baš na tom zezanju oko mene i novih socijalnih mreža doktorirala. Zapalih cigaretu, stotu otkad sam prestao da prestajem da pušim. Čim sam uleteo skej-tom u galeriju duvanski dim je postao plavičast i gust poput ektoplazme, tajanstvene maglene tvari od koje su sačinjeni duhovi umrlih. Kompletna dokumentacija sa hro-nološki sređenim foto albumima, video klipovima, umetnikovom biografijom i bi-bliografijom iščezla je u virtuelnom pro-storu definisanom kretanjem slike i zvuka brzinom svetlosti.

– Ja sam odmetnik, a ne umetnik.

– E, kad imaš takav karakter – rekao je Anando – lako je podneti život.

Ananda Nikolića, divnog kolegu sa Fa-kulteta dramskih umetnosti, upoznao sam na snimanju prvih studentskih vežbi i kratkih igranih filmova. Studirao je kame-ru, a snimao je za neku opozicionu televi-ziju one čuvene studentske demonstracije po ciči zimi, kad je broj pištaljki po kva-dratnom metru premašivao čak i rekorde postignute na rejvovima. Zaposlen je. Ra-di kao profesor fotografije u Tehničkoj školi na Novom Beogradu. Razveden je. Ima trogodišnjeg sina Matiju, i u slobod-no vreme vozi bicikl zbog problema sa sr-cem. Ima pun kurac onih ugrađenih “stentova”. Ima i zlatne ruke za popravke svih vrsta, od nameštanja spalog lanca i podešavanja brzina na dvotočkašima, pa do instaliranja i reinstaliranja kompjuter-skih programa, ali aerodinamična kaciga i drečavi biciklistički kombinezon su mu sjebali pamet i sve znanje. Ni traga od onog žestokog momka.

Stalno se na nešto žalio: te kako mu se nadima vrat, kako mu usled suviška kiseo-nika u grudima neprestano raste srce. Strašno mu je smetalo što ga udara u kičmu dok vozi uzbrdo.

Prvo pivo bi popio tek posle pređenih petnaest-dvadeset kilometara brzinske vožnje. Drugo, nakon pedeset. Peto kod kuće. Iako je bio jak kao bik i mogao da vozi duplo brže od mene, mnogo vremena smo proveli vozeći paralelno, pričajući o svemu i svačemu. Najviše o tome kako ispada da nikad nismo bili ono što smo bili ili ono što stvrano jesmo, nego uvek samo ono što ni-smo...

Uvek sam gledao da ga ispratim do Keja oslobođenja u Zemunu, gde bi on skretao po dete u vrtić; ali ovaj put sam ja skrenuo kod Hotela Jugoslavija koji je postao Grand Casino Royal, jer mi je udarila pena na usta.

– *Skate and destroy* – dobaci mi on do jezivog, praznog, belog papira uvučenog u pišaću mašinu, na kome treba ispisati igru leta i smrti.

Sedeo sam za mašinom i plakao, pitao se tu i tamo: dokle ću izdržati sve ovo, i kako bi ono, i šta mi znači sve to? U jednom novom veku. U tranziciji. U masi koja ne razmišlja ni o čemu drugom do kako da zaradi pare za život.

Svako se snalazi kako zna i ume. Kao *Pac-man*, kompjuterska igrice. U tom virtuelnom svetu to je prvi živi lik koji je skako s nivoa na nivo. On je onaj žuti duh što u mraku jurca ko muva bez glave i jede pilule, a u pozadini piči *chip-tune* muzika, koja se non-stop ponavlja. Na poslednjem nivou svi se zaleću na njega, a čarobnih pilulica ni od korova. Skoro pa ko ja.

Kloparanje tankera uz pisak sirene s Dunava najavilo je gluvo doba noći. Moja žena, koju sam svaki čas iščekivao da se pojavi na vratima, zaglavila se negde u nekim svojim knjigama, među rečenicama koje se ne bi pomakle s mesta čak i kad bi ih pregazila čitava vojska. A kad je ušla u kuću, malo je falilo da je ne počnem udarati pesnicama po glavi, da joj skejtom zube ne porazbijam, da joj nos ne zabijem u tu tešku filozofiju, ali sam se uzdržao shvativši da bi i to bio jedan od dokaza protiv mene i mog načina života. Poslednji ostatak svesti saču-

vao me je tog bezumnog postupka. Uvek me iznenadi nivo iracionalnosti kod mene samog.

Iako je ulazila na prstima, kao da je primabalerina, kuća se probudila. Nijedna druga žena ne bi me mogla ispuniti tim osećanjem da sam postojao, da postojim i da ću uvek biti tu. Kad se tome doda i slika od 360 stepeni, koju sam napravio od našeg stana oblepivši ga sličicama i stikersima od plafona do poda, kao u filmu “Kako je propao rokenrol” (u kom sam prvi put ble-snuo na platnu), dobija se trodimenzionalna televizija. Jedanput se našlo taman toliko optimizma i realnog elana u meni (mada je sve to Olivera finansirala), da sve to napravim tako da se može gledati i kroz 3D naočari.

Okrenuo sam lice od mesečine ka senci, ali nisam mogao da zaspim. Ležao sam i mislio o tome kako to da ovaj život i nije neki život bez nje. Moja žena beše već uronila u lunarno mleko protoka podataka na internetu.

– Šta ti je, nikad toliko nisi poludeo; daj, budi malo uz mene... Dug je put od onoga što bi ti hteo do onoga što si možda ti. Obično govno – eto to!

U tom je nekom fazonu bila Janja dok je puštala *Scarface* da nas uspava. I dalje sam uveren, da je umesto Tonyja Montane glavni junak tog filma bio naš Toni Montano, *Lice s ožiljkom* bismo voleli još više, i to samo zbog scene u kojoj on dobija metak u leđa. Al Paćina nam je ipak malo žao.

No svejedno, koliko god za takav sud ne bilo konkretnih dokaza, kod mene je osećaj

bračne dužnosti ipak bio jači od svega, pa sam brinuo kad će Mariji da vrate crevo na-trag u guzicu.

– Neće nikad! Nemoj to ni slučajno da ispričaš Jevrosimi – upozoravala me je Janja, kao da ne zna da mi majka lektoriše svaki rukopis.

– Ovo je još super! Šta ti je, jebote, ti ne znaš ništa kako to ume da bude, i koje proble-mele ljudi imaju.

Iskočio sam iz kreveta lakše nego u snu, stao na skejt i okrenuo se za 360 stepeni. Otvorio frižider i izvadio kesu sa sirom. Dok sam jeo kompaktnu masu mocarele, činilo mi se da žvačem dojku svoje žene: mleko i meso istovremeno. Strah od života počeo je da potiskuje strah od smrti. Strah od sistema strahota...

184 Po povratku u krevet utonuo sam u svo-je unutrašnje prostore, zatvorene kao sled mračnih komora. Hteo sam da sanjam svet koga definitivno nema. Kao ni fejsbuka. Tri hiljade prijatelja koje nikad neću upo-znati: s kakvim sam ih ja trepetom srca i ostataka sna gledao kako nestaju u crnom oblaku ekrana, sve dok me Janja nije probudila pošto sam teško disao.

Ne znam šta sam joj rekao za Oliveru, a ona je rekla:

– Samo ne uzdiši i biće sve okej!

A šta će to biti O.K., i kad će to biti O.K.? Nije bilo mesta da mi i to kaže, pa, prema tome, sve je okej!

Ali ni to nije moglo da pomuti blista-vost sunčanih jutara. U zoru naše osame hleb je bio više somun, parizer više francu-ska salama. Lepa Janja jela je u radničkim

pantalonama od teksasa, marke Lee, koje je Olivera platila.

Baćeni smo u vreme u kome je sve pri-vremeno. Niko nas ne može zaštititi. Prisi-ljeni smo živeti kao da smo slobodni.

Sve je u meni kipelo od pozne mladosti, od beznadežne glupavosti i velikih briga ka-ko da još malo vozim skejt. Snovi su mi bili prepuni rolerki koje su mi uskakale u po-stelju, palacale jezicima i prljavim noktima kao kandžama parale utrobu. Telo mi je još uvek bilo vretenasto, ali kolena i zglobovi – katastrofa. Ništa mi se nije pisalo, ma koli-ko da sam se disciplinovao. Sve mi se činilo već napisanim. Nisam mogao da se pomi-rim s tim da su me stigle godine i da se su-zio prostor za avanturu.

Srž u mojim kostima je zasuzila i pod-mazala zglobove, te sam, bez oslanjanja o sto, uspeo da dignem dupe iz radne stolice. Istuširao sam se vrućom vodom i obrijao, posekavši se na par mesta na bradi. Da bih smirio drhtavicu koja me je obuzimala, ne-što slično polusnu punom jeze, rešio sam da odmah izđem i pronađem sebe. Ko mo-že da vozi sam, valjda ne može da bude usa-mljen. Usamljenost je sudbina onih koji zamišljaju da imaju ekipu.

Terao sam dasku uzbrdo prema gor-njem gradu. Plamenovi su mi obuhvatali telo, a ja sam duboko disao i uvlačio vatru u pluća da bih je potom bljuvao iz sebe.

Dva popodne. Brisanje pamćenja, hla-dan znoj anksioznosti, presabiranje po džepovima imam li dovoljno da zamenim šmirglu u Skejt špajzu... Proverio sam sve još jednom, skupio petlju i olabavio osovi-

ne, zategao šrafove na dasci, dodao malo ulja lagerima, izleteo iz radnje i smesta krenuo da ga garim.

Učinilo mi se da se točkovi vrte u mestu; imao sam košmarni utisak da ću ponovo pasti na levi bok, gde sam imao hematom veličine limuna. Neobičan je osećaj koji stvara spust niz ulicu Cara Uroša. Veoma je neprijatan. Četiri uzastopne kaldrmisane skakaonice. Doživljaj je sličan vožnji na toboganu – kao propadanje strahovitom brzinom koja se ne može kontrolisati! Mogao sam da se smrskam o neki XXX Drive BMW koji se nepropisno isparkiravao u Strahinjčića Bana... Plava pička s crnim naočarima je vozila. Skejt je otišao nalevo i uvis, pošto ga je očepila zadnja guma. Nisam mogao da dođem do daha. Od treperenja svetla i tame osetio sam jak bol u očima dok sam pred zanemelim gledalištem rušio sve sa stolova u bašti RAKIA BARA. Svakog sekunda bi kap krvi iz nosa i usta kanula na zemlju, a ja sam posrtao uzmičući pred otvorenim pitanjem: da li još uvek nosim u svom srcu sposobnost za samouništenje?!

Sručio sam se negde kod Zoo-vrta. U jarku nije bilo ničega osim mirisa korova, mulja, raskopane kanalizacije i praznih godina. Koliko godina? Nisam bio siguran. Sve je bilo meko, toplo, bestelesno... kao da se duša vratila pre no što je stigla u ovo telo.

Kao da sam bio umotan u najfiniju placentu gde je trajanje imalo miris kosmičke večnosti. Eoni su prolazili, carstva propadala, crkve rušene i ponovo građene. Imao sam osećaj da sam usisan u vrtlog podzemlja u kojem reči ne postoje.

Zapalio sam u to ime “winston”, ukus slobode. Gusti dim cigarete je kao krema mazio pluća i stvarao vezu s mojim pokojnim ocem. Zamirisalo je nešto što se pamti iz prošlih života. Cimnuo sam još par dubokih dimova a onda izvadio člansku kartu crvene boje i pokazao je kao da sam fudbalski sudija koji izriče kaznu. A onda je i nju zaslepljujuće svetlo sunca izbrisalo.

Bio sam opet u SPIDBOLU: u spidu i bolu, u potrazi za bezimеноm drogom dodatnog ubrzanja, u nerazumljivoj želji da se lišim svega i da ostanem go i sam. Skejt mi se našao kad niko nije, i ja sam se zbog toga lomio na njemu da bih ga vozio što bolje. A život je tren, isti onaj tren koji je potreban da izgubiš kontrolu nad daskom i platiš jako veliki ceh i to za sve što do tada nisi bio platio.

JESEN

Bio je već pao mrak kad sam uhvatio kod Sajma prigradski prevoz za Mislođin kraj Obrenovca. U porodičnoj vikendici Janja je pomagala ocu oko klanja pilića.

Svetlost u busu bila je neprijatno žuta, zamućena: ni tama ni svetlo. Vozač je svaki čas kočio bez potrebe, samo da bi to bilo neočekivano. Izvan busa, začuđujuće, nije bilo nikakve svetlosti. Posle pola sata ponizavajuće vožnje, sišao sam sa longaćom na ramenu.

Mora da se tast obradovao mom dolasku čim je izašao iz kola u kojima me je čekao na stanicu.

– Alo Miki – tako mi se obraćao – šta se radi?

– Oo, gosin Milenko – rekoh – radi se, uvek se nešto radi. Jeste li vi dobro?

Stari čovek je klimnuo glavom i seo u beli auto, pa krenusmo na jesenje ašovlje-nje vinograda i bašte. Umeo sam ja i da zgr-ćem i da razgrćem zemlju, tačno kako i gde on kaže. Ja sam to dobro radio, jer sam lek-ciju naučio od moje nane, ašoveći ponekad vinograd u Čortanovcima, dok smo imali vikendicu. Poželjno je da zemlja bude suva i da zahvati ne budu široki, već tanji i dubi-ne ašova. Onda se zemlja prevrne i ako je dobra zima valjano izmrzne. Na proleće je kao pesak. Govorio je da Marija to nije umela, pošto je Dalmatinka; a da danas nema kome ni da plati da se to pošteno uradi.

Jednu je ruku držao na volanu, drugom je opipavao velike zelene točkove na dasci među mojim nogama, ne verujući da ću se na njoj spustiti od groblja ispod kojeg je njihov plac do autobusne stanice. Sedam kilometara savršenog *downhilla*.

On nije voleo što pod stare dane mora još da vozi kola, a kad se penzionisao i pre-šao u Mislođin da živi, od otpremnine je sazidao garažu da bi mu auto što duže tra-jao.

U kući smo zatekli Janju zajapurenu od loženja smederevca i raspoloženu jedino za svađu. Očekivala me je bez daske, to znam. Ali zašto sad, kad sam napokon došao da treniram. Svi smo se ukipeli i bilo nam je tako strašno dok smo stajali da nismo više ni pisnuli. Na TV-u je Kris, dečko karameli-ziranog tena i utešiteljskog glasa, tiho pe-vušio o tužnim hotelima na samotnim autoputevima.

– Hoćete vic o plavušama? – upita Mi-lenko

Njene su papuče pucnule.

– Nećemo, tata.

Mile se nasmejao, uzeo jednu bombo-nu iz staklene čase, oblizao i ispresovao sta-niolski listić, utišao malo televizor i otišao gore u svoju sobu da spava.

Ubrzo je usledilo kucanje čaša, nešto se i natočilo, pa onda opet, pa još jednom. U ona dva kvadrata od špajza ipak stane i koja flaša, uz zamrzivač i stalažu s teglama turši-je. Onda smo se dogovarali o tome ko će su-tra klati, ko šuriti, ko ubacivati u mašinu za čišćenje pilića, ko tranžirati, a ko riljati i cepati drva. Klimam glavom i sipam još ono malo mučenice iz flajke. A nije još ni devet sati...

Veče prolazi u pripremama za sutrašnji 187
pokolj živine, tražim staru vetrovku, kalja-će, vunene čarape, rukavice, bunarim po podrumu, vraćam se do špajza gde otvaram grožđanu mast sa mirisom divlje jagode, i kažem sebi: dosta je bilo, kontroliši se, bu-di za promenu malo čovek.

Kasno te noći, dokazujem ipak da sam zver u krevetu. Bilo je to vođenje ljubavi na seoski način. Uostalom, to nisam bio ja. Bio je to Rocko Siffredi.

Pred kraj nekog dana, nalik onome ka-da me je dočekao na stanici, moli me tast da u dve ruke ofarbamo ogradu na ulaznoj ka-piji. On spreda da maže osnovnom far-bom, a ja iznutra da prihvatam četkom. Ra-do pristajem, retki su dani kada nas dvojica nešto zajednički majstorišemo, mnogo su češći oni kada me maltene izbegava da ga ne

bih mnogo smarao svojim teškometalnim razmišljanjima.

Dan je vedar, kao i on. Vedar i bistar. Prolazimo kraj mesta gde je garažiran njegov automobil. Džeki se baškario na opalom lišću i razvijao erekciju. Rastući iz minijature futrole, njegova kita je iznikla u ljutu papričicu iz bašte, kao da ispituje atmosferski pritisak. Pas je mrdao ušima i snimao šta mi radimo. Kao znak saglasnosti sa momcima koji su na svom mestu, vratio je svoj damski pištolj u futrolicu, uzdigao glavu, protegao se i otišao niz baštu.

Konačno, svi su saglasni, kaže meni moj Mile – treba nastaviti sa reformama. A kvar je na drugom mestu. Narod ne valja. Kvaran je. I bez obzira na promene u političkom sistemu, sve će ići po starom. Narod treba lečiti od nostalgije za nečim što nikad nije postojalo. Velike sile, evropske zajednice, treći svetovi, svi mogu mirno da spavaju. Ako zapne, mi smo tu! U Mislođinu odnelo klizište pola kuća; misliš neko mari... zbole nekog. I da nisam u vreme kad sam zidao ovu garažu, izlio dole i potporne stubove – odnelo bi mi šupu.

– Ti kad imaš narod možeš da mu radiš šta hoćeš. Ograda završena.

Vreme je za užinu. Limunada, jabuke, palačinke s orasima. Ko šta voli...

Potrošismo zadnje dane septembra, i prva kiša me odnela nizvodno od suza za Beograd. Pošto sam stigao na glavnu autobusku stanicu, odletim do novootvorenog Board-shopa u Prizrenskoj ulici, gde su zaposleni najbolji daskaši iz provincije. Sve što je znalo da tera dasku preko zemlje Sr-

bije prešlo je da radi kod Roka – vlasnika iz Slovenije. Zaguljen neki tip, ali jako vredan. Jevrejin.

Prvo što sam čuo bilo je to da je negde kod groblja, kod Bogoslovije, Todi iz Bora (zvezdi skejterskog “jack-ass” *Crap* i protagonista filma “Tilva Roš”) skejt uleteo u otvorena usta i polupao sve na šta je naišao. Prednja noga mu je spala sa skejta dok je radio *oli*, a drugom je nagazio na rep daske. Bilans je sledeći:

- usta pokidana (šivena) na više mesta
- 8 polomljenih zuba (što do korena, što do pola)
- 4 izbijena, otišli u nepovrat
- trećina korena mora da se odstrani hirurškom intervencijom.

Pita me da li znam nekog jeftinog protektičara koji je voljan da pomogne Todi, da mu se javi. Kažem mu da ne znam, da znam iskopao bih već neko zlato i otpočeo sa mostogradnjom. U ustima imam sve krater do kratera.

– Lep pozdrav – on meni. – Lepo pozdrav – ja njemu. Nisam hteo da silazim do servisa u potpalublju prodavnice, u kome su operisali Mikatz i Pejdoman, Tokijevi najbolji drugari.

Može zazvučati čudno, ali biti mlad za mene je pre svega osećaj zrelosti, odraslosti. Mladost je – kada ti je sve zanimljivo, kada hoćeš sve da spoznaš i kada imaš snage da sevaš. Brdo trikova, poveza, letova. Takva mladost je borbeni poduhvat.

Jednog dana neću moći da vozim a neću naći ništa drugo što će me držati. Skejt će mi zanositi u stranu a svrbeće me đonovi na

giljama da vozim po kiši i da skačem stepenice po ledu. Mogu samo da nagađam, ali nijedan završetak mi se ne dopada.

Negde na najdubljem mogućem nivou, skejt-park je ubio duh *street* vožnje, definitivno. Nekada su vođeni ratovi na Adi između skejtera, panduracije i komunalaca. Srpski skejteri nikad praktično nisu imali nijedno mesto za vožnju, osim ulica. Ulična vožnja ima svojih draži, ali, da bi probao trikove na gelenderu niz dvanaest stepenika, moraš negde da se pripremiš za to. Možda grešim?

Nakon cele jurnjave dauntaunom kerovi su me saleteli, sve se plavilo kao u bluzu. Urala je sirena, a onda zablesnuše mašine na dva točka u službi zle korporativne države.

Vutra je bila kamuflirana u kesicu od papirnih maramica, ali rizle... one su me pičkinski izdale.

– Za šta ti je ovo? – prvi policajac.

– Ummmmm... – ja koga vutra pušta.

– Šta izigravaš! Stani sa strane! – drugi policajac nakostrešen jer je skinuo motorišćiku kacigu.

Okej-džokej, iskuliram datu situaciju i stadoh uz ogradu Brankovog mosta, pritisajući maramice već vlažne od znoja na slepoočnicu. Ali baš tada – odleteše hedovi vutre preko ograde pravo u reku.

– Znači ti se ama baš ničega ne plašiš? – prvi policajac.

– Zato si tako specijalan da možeš da zaobiđeš ovoliku kolonu i ležerno se skoro zakukaš u vozilo ispred sebe! – drugi cajkan.

To je teško objasniti, ali ponekad se dogodi takav sticaj okolnosti – i u pogledu

mesta radnje, i u pogledu vremena, a što je najvažnije, u pogledu postupanja učesnika, kada sudbina kao da biva prisiljena na neočekivane zaokrete. Nešto slično desilo se i ovog puta. To što ja volim da uživam u vožnji, u tom vidu slobode koji ti pruža Sk8 daska, ipak nije pomoglo i dobio sam instrukciju da posle mosta sačekam gospodina mupovca koji će mi sastaviti jedan lep zapisnik...

Prođe jedan taxi, drugi, treći... odmah rešim da im zapalim pa ako bude pucnjave, neka je bude u Sk8-parku. Napao sam odmah veliku rampu kao da sam pušten s lanca. Cela ekipa je navalila na istu spravu sve dok nije krenuo *session* u 21.00 – “Last Man Standing”.

I sada čujem kako klepeću daske i kako dečaci i devojčice vrište. Vidim ih kako se ljuljaju gore-dole, a dasku okreću tako da se ljudski teret na njoj povremeno nađe okrenut naglavačke. Ko može u tome da uživa? Onaj kome je to toliko zabavno! Dolazim potpuno nepripremljen, ali pun želje i motivacije za dokazivanje i kidanje. Zato su povrede neizbežne. A možda je u tome suština zabave, mada sumnjam, ali ne znam kako drugačije da objasnim njenu poentu. Da li je zabavno sebe izložiti probi maloletnika i maloletnica? Tamara mi je lepo objasnila kako treba da vozim kvoter i koping i ja još uvek nisam naučio taj glupi 50-50.

Bio je to prelep dan. Malo vetrovit, ali prelep.

Skupio sam muda da se odbacim unazad, vetar u leđa mi je bio saveznik. A onda zavrteo rokenrol i tela zategnutog u luk oti-

šao na suprotnu stranu. Ponovo se vratio u *switchu*, i nastavio tako da se ljuljam održavajući ravnotežu. Meni je i to bilo dovoljno.

Nekim čudom i do mene je došla flaša hedovače u kojoj je još plutao rakijski krst sa izgraviranom krunom predaka po poslednjoj pravoslavnoj modi, ali nisam hteo da izgubim glavu, kad mi je i onako bilo do jaja, za ništa, ili za još manje.

Grubi klinici, istetoviranih nogu i ruku, preplanuli kao drumske lutalice iz mog detinjstva, ubrizgavali su mi konjske doze samopouzdanja. U ušima mi je bubnjala krv, pred očima promicali predmeti odvojeni od podloge. Bože moj, krstio sam se u čudu jer mi se tako nešto nije dešavalo od studentskih dana – pa sam nastavio da vozim, udarajući i sa strane, i kad su bajkeri vozili, okrećući dasku i sa repa i sa kljuna.

Meni se, nalik na junake iz narodnih priča, čitava moralnost smestila u donjem trbuhu, u genitalijama, u preponama, u ahilovoj tetivi; bila je to pamet, ne od ovog sveta, rušilačka inteligencija strasti koja u sebi sažima vreme, koja je mera svakog čina, neka vrsta samoosvešćenja.

Moj otac je bio siguran da su kojekakvim umetnicima kojima sam i ja pripadao, moralni razlozi, i pravdanja, često bili važniji od činjenica. I što su im pravdanja bila labavija, moral u ime koga su nastupali bio im je čvršći.

A činjenice su bile – da sam odavno prešao četrdesetu i da su mi zubi počeli ispadati od paradentozе; i da je sve ono što me je ranije vezivalo za umetnost sada takva daljina da bi se, dosegnuta maštanjem, ras-

pala u tački postignuća. Suviše kasno sam shvatio da se suzio prostor za avanturu, ne zato što je ona postala nemoguća već jednostavno zato što takvu kakvu smo je mi upoznali vreme više ne traži.

Toliko sam bio napaljen na vožnju da sam se jedne noći direktno iz kreveta izgurao na ulicu. Samo u bermudama. Jedino sam na brzinu navukao starke na bose noge. Nisam obukao ni majicu. Počeo sam da lutam po centru grada. Računao sam: ako budem startovao neku mačku, moram da je impresioniram svojim poprjem!

Jebi ga, u poslednje vreme Beograd je obično pust i ovlašno opišan šmrkovima. U kapijama su stajali pubovi i džakali, slično svicima žarile su se pljuge u njihovim šakama. Pretvarao sam se da se hladim od pregaranja. Prošao sam Nušićevu, svratio do Energije. Izbacivači su me na ulazu u klub opomenuli da se pristojno ponašam. Gardoberke su se samo zakikotale videvši me u sirovom stanju; tako da sam se predomislio i nisam hteo da uđem.

Onako go do pojasa, preleteo sam preko Terazija da se ne nakupim zime, pa svrnuh u Pionirski park, odakle sam gledao na raskrnicu kod glavne pošte: kao noćni duh, posetilac mrtvog grada, jezovito žitije ničega i nikoga ovde. I iznenada se obraćam nekom apstraktnom biću što licem bez očiju stoji prema meni tamo na kraju ulice, na nebu: “Križa se kao džinovski oktopod raširila gradom kroz tela novih naraštaja. Sva energija noćnog života usmerena je na samo jednu aktivnost ili jedan cilj. Groznica za novcem koga nigde nema i

mene hvata. Mladi ljudi koje znam panično jurcaju i pokušavaju da naprave neku kombinaciju, u stvari da rade bilo šta za bilo koga. Lutaju po klubovima, idu iz kafića u kafić u očajničkoj potrazi za kontaktima. Neću da ti se povinujem i da tužan otplačem svoj život.” I dalje, ovo je važno, kažem obraćajući se onom praznom i svirepom licu (a oči mi se neprestano pune suzama i suše), moram da nađem snage da sebe postavim i u banalne životne okolnosti, da se ne bih osećao ovako besmisleno posaden na dasci Longborda.

Moram moći da viknem: “Nenade, ne možeš sva mesta u gradu za jedno veče obići!” Kako je čudno laktati se kroz gomile mladog sveta držeći dasku među nogama i posmatrati život šupljim očima, očima što peku od suza. Ali prava drama nastaje tek oko tri-četiri iza ponoći. Čovek nije u stanju da opstane van mašine života.

Želje i snovi, očekivanja i nadanja međusobno su nam povezani do ovisnosti. Činjenice su neumoljive, od Spida nema ništa. Policijska akcija hapšenja dilera droge, koja je pod imenom “Morava” sprovedena u Srbiji krajem oktobra, odrazila se i na moju fizičku aktivnost koja nije najsretnije usklađena s mojim godinama.

Kao što je poznato, nada umire poslednja. Zato ponekad umire suviše kasno.

ZIMA

Hramljući ka hali kroz prazne delove i parkinge sajma stižem polusmrznut a možda i skroz sleđen. Nema veze. Bitno je da sam usredsređen na nešto što me čeka u hali, a

to je mini vert *session* zimski dva nula jedan nula. Ulazim i topao vazduh mi odleđuje obraze i obuhvata nozdrve. Ooooooh, počelo je garenje na Pajinoj rampici. Stižem i imam šta da vidim. Voze se samo oni koji nisu pravili rampu, hehehehe, jer momci koji su pravili rampaču crkoše od posla. Paja je toliko crk'o od prevoženja građe i sklapanja, nabavke zvučnih kutija i adekvatne muzičke opreme da je sve sa onim šrafovi- ma i šipkama što mu vire iz ugrađenih laktova, zakasnio na *session* i to jedno 3-4 čuke. Videvši stanje, rekoh: daj da se prošetam malo i bacim pogled šta ima na sajmu dok ne krene *session* u 17.00.

Beda, nigde ljudi, toliko je bilo prazno da su neki klinci jurcali sa laserskim puškama po celoj hali. Sva sreća, nisu im dali onaj luk i strele koji su mogli da se probaju odmah na štandu pored. Svakakve gluposti pored toga za *chain surfing*, *freeclimbing* i *paintball* i tako dalje.

Nisam mogao da odolim a da ne isprobam laserske puške, pa se kaznih po kažiprstu jer sam pao na pucu iz koje me je cepila strujica. Hteo sam da se sa pucom i konzervom “Red Bulla” spustim ulaznim stepenicama na dasci bez točkova. Bah! Ništa od tog reklamiranja energetskog napitka. Ništa, samo padanje. Po celom telu tuku oštre, tvrde stepenice, kao rebra neke velike kamene lepeze u pokretu.

Počeli smo negde oko osmice, pred zavaranje. Opaaa, crče reflektor, nije važno, piči dalje, jebiga... Opaaa, crče baterija, e tu se moralo čekati da se uturi nova pa da se nastavi sa takmičenjem. Kamerman pauzi-

rao sešku na par minuta. Sve se to moglo videti *online* jer je sve prenosila kamera koja je na struju, i sve je bilo bez reze ili editinga. He, he, *Live* bre.

Godina je 2010. Decembar. Poslednja nedelja u mesecu.

Niko ne ide peške kući. Ako i postoje pešaci, onda su to skejteri koji idu nikuda niotkuda. *Old school*. Ekipe za puteve posipale su so po kolovozu, a nasilnici u obličju ljudi kidali su se od smeha dovikujući mi: Hej ti! Kroz izmaglicu i sneg, vetar je svirao kao na fruli. Izludelim staklima sevaju izlozi. Idem niz ulicu i stradam od banalnosti svetlećih reklama.

192 Zveckaju ključevi u jednoj ruci. Drugom pridržavam novi skejt koji nosim ispod pazuha. Ulazim u zgradu i, ne mogu da se odbranim od čudnog osećanja da je onaj moj umetnički svet doživio mučki i težak udarac, i da propada od nevidljive ali smrtonosne pukotine na sebi.

Po sjaju špijunke iz hodnika, znao sam da me žena čeka. Udahnuo sam duboko i otvorio vrata. Pregladneo sam bio, pa mi je svaki miris dobro silazio. Onda me je iz kreveta Janja upitala da li sam normalan. Nisam znao šta to znači, čak su mi i mehurići u čaši vode izgledali kao novogodišnji ukrasi.

– Hoćeš da pogineš, konju, po ovakvom vremenu?

Moram priznati da joj je pošlo za rukom da me zbuni, nisam znao šta da joj odgovorim. Razume se da nisam normalan. Da me je pitala hoću li ostati sa njom za Novu godinu, još bih se nekako i snašao. Ja-

njo, ako hoćeš da razgovaramo, onda me pitaj nešto drugo, rekao sam, jer ne znam šta hoćeš da kažeš tim: konju jedan. Mogu da poginem uvek, ali neću; uostalom nijednom mi se nije desilo da poginem, pa neću ni sada. Koliko znam, jedini sam vozač u Evropi koji vozi po snegu i ledu. Zvali su me već da me snimaju za televiziju. Može da bude para.

– Koji si ti Ron! – rekla je i pokrila se preko glave. (Ron je njena skraćena od moron.)

Otvrdne srce čoveku od ekstremnog sporta i malakše misao, a umesto muževnosti i borbenosti, razvija se infantilni fanatizam; tome još kad se pridruže dopinzi – ko će to stvarno trpeti?!

Ujutru, kad je otišla bez pozdrava, mislio sam da me neće toliko boleti. Nisam se bio dovoljno rasanio. Janja je bolela izdaleka – što se dalje nalazila, to je bliže bolela – kao da je tu, sa pretnjom da neće otići dok u meni sasvim ne oboli i umre; dok joj se sva lepota ne sažme u nepodnošljivu tačku i zaustavi u vremenu. Moram reći da ja nju jednu imam, pre nego što nevreme učini kako bih mu uštedeo trud, a i ne želim da se upliće tamo gde mu nije mesto.

Tog dana je bio tužni ponedeljak, ali kako nije mogao više da traje, odmenio ga je utorak. Mene, naprotiv, niko nije menjao: bez odmora sam produžio da garim “Zimske čarolije” na Sajmu. Utom se lagano spustila novogodišnja noć.

Nisam znao kuda. Grand kazino je nešto organizovao povodom šampionata u Texas Hold Pokeru ali nisam otišao. Jedna

je Janja. A Janja ko Janja – nigde ni da mrdne van topline doma svog.

Trinaestog je zato grmelo i sevalo i zemlja se tresla pod Beogradom, a pred zoru četrnaestog januara nazvao sam je da joj čestitam praznike. Slavila je sama uz Johnnyja Rackowitcha on the rocks. Celu flajku je progutala, a onda su je spopali stomačni problemi. Povraćala je celu noć dok dušu nije isprovraćala, a onda je morala da se podvrgne ispiranju želuca. Samo što je stigla iz dežurne ambulante u Zemun, zvonio telefon... Eeee, e – kažem joj – šta te boli kurac, imaš mene... Pa, kao: nemam ni tebe.

Doviđenja, prijatno – *Fuck yourself!*

Tako je, a ne drugačije, kad nema ničeg sem mog tela, nema prošlosti, nema budućnosti, nema sećanja, nema sveta. Samo ja i moje samoživo biće što crkava u naborima mozga prenaduvanog endorfinom. Jebiga. Tako sam se nekoliko sekundi nalazio izvan svih životnih stanja i položaja koje poznajemo, nazivamo ih određenim imenima i vezujemo za njih utvrđene predstave.

Odjednom je i u mojoj unutrašnjosti, kao oko mene, planula neka nova svetlost: u dubokim i dalekim vidicima koje je ona obasjavala, meni je kur moj stajao kao sablja da sam mogao šta sam hteo. U tom magnovenju neobične i kratkotrajne vidovitosti, sve mi je postalo jasno. Neću se ja uništiti skejtom. Ima da radi sablja tamo gde burgi-ja neće. Ne mogu ja da ne budem umetnik, ali imam očajničku i silovitu želju da to budem na ovaj način. Uvek u pokretu, u trzajima, u grču, u vatri nadahnuća, u naponu

života, u dinamici ulica, u svom stanu, u mikrokosmosu.

Još uvek ne postoji skejt pokret u Srbiji! No, devedesetih je, i to mogu da potpišem, u Beogradu i Srbiji bila najjača skejt scena u Evropi. U to vreme, vozili su i Šotri i Debeli Bane i Đenić i Peca i Lima i Čkilja i Mutavi, pravi majstori skejta. Tada su u centru grada skejteri mogli da se vide na svakom mestu, a imali smo i jedan skejt park na Adi Ciganliji, koji je bio zadovoljavajući za ono što smo mogli da izvedemo. Sve je bilo lepo do '93, kada je Šotrija, koji je bio lider srpskih skejtera, udario autobus. Zbog toga je mnogo ljudi prestalo da vozi. Zatim su usledile strašne godine sankcija kada su neki drugi frajeri postali bogovi na ulicama. Ja nisam mogao da sređujem prastare daske niti da budžim kojekakve 193
podrumske letve samo da bih vozio. Ostalo je nekoliko fanatika, Paja DJ Kobazz, Miki Kruzerica i Matora Drtina Rajko – naš najstariji skejter, koji je, uzgred rečeno, mlađi od mene jedanaest godina.

Strašno je to vreme i užasan život. Meni su bili potrebni lekovi da ga izdržim. Pokušavao sam da pobegnem od divljeg načina života, a i od slomljenog srca; toliko se još može reći u moju odbranu.

Sedimo na skejtovima u mom stanu i gledamo jedno kroz drugo, i vidimo iza zidina od crvene cigle napuštene fabričke hale u Loznici, Boru, Zaječaru, Negotinu, Kragujevcu, Vranju, gde klinici voze po trulom linoleumu na minus petnaest. I kao da oni vide nas dok preskaču korodirane cevi i improvizovane sprave za vežbanje što

se raspadaju; mi blenemo po celom stanu – bludimo pogledima po vratima, radijatorima i visećoj kuhinji u duginima bojama. Ledenice kao ubojita koplja vise sa oluka mansarde. Gori vatra u metalnim burićima. Deca peku na žici slaninu. Lomi se pogaća. Lome se i daske. Srbija u paklu. *Games of skate*. Sneg i Led.

Tu ova priča prestaje. Potrebno je još samo naglasiti da su svi likovi u ovoj priči stvarni da stvarniji ne mogu biti... Da, ja sam taj glupi smrad (kako isto moja žena voli da kaže) koji se izvuče iz svake situacije za razliku od moje tašte kod koje su nastupili katabolički procesi, pa se moja žena zajedno sa njom zaputila čak do Danske ne bi li Marija umrla na neki dostojanstveniji način nego što bi to učinila ovde. Treba ipak reći sve to, pa tek onda staviti tačku.

194

Veliki mraz bio je, kažu meteorolozi, najsiroviji od svih koje su naši krajevi ikada zapamtili. Ptice su se ledile u vazduhu i kao grudve padale po glavama nedužnih prolaznika. U skejt parku je Matora Drtina Rajko htela po običaju da provoza snoubord i svi smo dobro videli kako se u oblaku ledene prašine proleće *wallride* i lomi lakat, jer ga je zahvatio severac. Svi pasaži u gradu su bili zaleđeni. Osovine na daskama su se ledile i lepile za prste. Ništa nije bilo neobično naići na čitav konvoj nepomičnih vozila nasred Brankovog mosta. U skejt parku je bilo puno raspuštene i problematične dece koja su pokušavala da uz cirku i buksnu sastave koji sat da bi se zaledila u onom položaju u kojem su se našla u jednom trenutku: Zemun (koji zna da izvede *kick flip*, a čiji

je otac načelnik policije u Zemunu) držao se za nos, Lošmi, koji radi u pekari, navrnuo je do kraja flašu absinta da je iscevči, a Cepter, sa džointom u ruci, pretio je zajednom čuvaru Mikiju, koji se nalazio zaključan u kabini, na dva koraka od njega. Bilo bi teško reći ko se više smrztio – Cepter, ukočen na dva metra od vrata, ili Miki, jednako ukočen podupirući vrata, ne dajući nikom živom da uđe u njegov deo barake.

Kad sam se odledio, pod odsjajem punog meseca koji na mene zna da deluje isto kao na vukodlaka, i kad sam potpuno promrztio ušao preko krova zgrade kroz prozor u našu kuću, jer sam usput bio izgubio ključ, Janje jednostavno nije bilo. Sve što je ostavila je poruka: “Mališa moj, jebeš ga.” I to je bilo to.

Ništa se nije dogodilo dok nije umrla moja voljena tašta. Jedino što sam bio sam, zaključan u stanu iz koga nisam mogao da izađem zbog slonovske noge kao posledice povrede na radu. Pao sam u postelju kao vitez koji je u besu skinuo oklop s ranjenog tela, i nisam više ni stao na skejt.

Uvek kad bi me zvala, u bilo koje doba dana ili noći, naravno da sam bio tu, odmah pored telefona. Prvi put kad smo počeli da vodimo naše noćne razgovore Janja mi onako plačno kaže: “Mališa moj, neću ti ovo zaboraviti do kraja života.” Normalno, nije mi bilo dobro posle toga. Nisam smeo u oči da je pogledam kad se vratila iz Kopenhagena sa kevom u belom kovčegu... Ne zato što sam je ja dočekao s težom povredom nego ikad, nego zbog toga što je morala da me otključa da bi me zatekla nepokretnog.

Sve do ispraćaja na Novom groblju, pokušavao sam da smislim odgovarajući epitafor. Želeo sam nešto originalno (“Slam je bio vrhunski...”), ali misli nisu mogle da mi pobegnu od eha točkova sa staze smrti; od poslednje stanice šesdesetpetice, gore na Zvezdari, pa sve do Grobljanske ulice gde bi prolazili u finišu trke pored mesta na kome je sve jasno.

PROLEĆE

Nema ničeg romantičnog u teškoj nesreći, i jedina uteha koja dođe sa lepim vremenom je to što je čovek živ. Tako da sam se bavio samo sobom i svojim životom, dok sam vukao nogu od ulice do ulice, sa samo jednom željom u svom napaćenom mozgu. Odmoriti se. Naći nešto za jelo i vratiti se kući. Ne znam zašto sam se toliko uželeo slatkog. Zapaljenje vena desne noge imalo je za posledicu neizdrživu potrebu za slatkim. To je neka čudna glad, zajebana. Snažna. Ne možeš više ni da hodaš, ali kao pošao si po čokoladne napolitanke. U biti je to tako da me tu i tamo spopadne iza prvog ćoška, prešina, već na kaldrmi kod Prve beogradske gimnazije. Malo pešačenja nikada nikome nije naškodilo. Seo sam da predahnem kod crkve Aleksandra Nevskog i gledao ljude. One koji dolaze i one koji odlaze.

Požurio sam niz Dositejevu ulicu da se sklonim sa kiše koja je počela. Ali pao mi je šećer. Izbezumljen, malo sam skrenuo sa puta, žureći prećicom sve niže, dok nisam došao do gradskog otpada i u mraku zgazio u glib. Mislio sam da izlazim na drugu stranu, ali sam upadao sve više u žitko đub-

re, zadavljen smradom. Osećao sam se bespomoćno i jadno, a u potpunosti pomrčini video sam samo slabu svetiljku u daljini: činilo mi se da to tačno predstavlja moju tadašnju situaciju. Jedva sam hramljući izgazio iz tog smrdljivog blata i, srećom, naišao na uličnu česmu i sprao smradni žitki kal i garež sa sebe. Bio sam potpuno mokar od razvodnjenog blata, vode sa česme i uporne kiše. Krijući se po tamnim zakucima kraja u kom su nekad živeli sefardski Jevreji, došao sam do ulaza zgrade i ušao unutra, plašeći se da ću se smučiti Janji kad me bude videla takvog. Kad joj ne bi bilo muka od svega, bilo bi mi lepo; a kad bi joj bilo muka, bilo bi mi posle lepo... Kad budu došli majstori da pogledaju zašto neće da radi novi bojler koji smo upravo bili zamenili.

Pre mnogo godina, u nekom drugom svetu... ali ne drugačijem, Janja je bila moja igračka sa kojom sam se igrao od jutra do večeri. Lutkica na seksualni pogon. Ženarobot. Ja, Tom Sojer na skejtbordu, ja ga ne drkam – ja silujem! Meni je ud moj stajao uspravan kao sablja i, ... ugravao sam joj ga u sve moguće otvore. Jebao sam je do poslednjeg straha, prelazeći svaku granicu koje ljudsko telo može da izdrži... na talasu paranoje, mržnje i ljubomore. Sebičan i napola lud...

Ah, ovo grozno trabunjanje. Metastaze na uspomenama i povišeni tumor markeri sećanja naziru se kroz vreme/maglu Beograda... Ne, Tom Sojer ipak nije voleo svoju Bekicu sa glavom u oblacima popersa, viagre, ketamina i ekstazija. Bar to znam.

Ovoliko drogiranje otvara čoveka kao policijska batina... Teško sranje!

Neverovatno, rekao sam, moja lutka od žene stoji iza mene kao Himalaji. Kako da mi to nikada nije jasno? Ali u času kad sam postavljao to pitanje, nije bilo nikoga da mi odgovori. Janja je već bila otišla. Mora da joj se ipak sve smučilo.

Niko nije ništa naučio – ili barem ne ništa novo. Osim možda ja... a sve što sam naučio bilo je da u procesu menjanja strogih mehanizama svakodnevnog života, čovek mora da se osloni na bilo šta drugo osim na samog sebe. Zaista. Zavladała Parinama, a kintogala i lovomicina ne može više da se dobije na recept.

196 Ovo je trenutak istine, ona tanka i sudbonosna linija između samouništenja i samoodržanja – što je takođe razlika između toga da ostanem na ulici i zajebavam se, ili da provedem sledeća četiri godišnja doba pišući roman.

Iznenada zazvoni telefon i otrgne me iz mašte. Ja ga pogledam. Riinnng... Ring...

Pa tako podignem slušalicu. A ono moj prijatelj Lošmi koji me zove iz pekare. Ostalo mu slanih pereca i pereca sa makom. “Neće više da čuva stikerse, prerastao ih je – a, ko zna kad će on imati i gde da ih lepi”, pa bi odmah da mi doturi pošto sam mu rekao da dođe slobodno.

– Dobro – rekao sam i zapalio cigaretu. Tada me je udarilo nešto iz prošlih dana i kao da sam najzdraviji čovek na svetu, kao tigar sam se spustio sa šestog sprata dole; jer se lift otkinuo od sajli i još je mirovao u podrumu, a interfon sam iščupao nešto ranije.

Posle sam sedeo na ogradi parkirališta, pio “Red Bull” i pušio. Komšije su se uporno raspitivale gde mi je skejt i zašto ga ne vozim sad u jeku sezone. Još uvek se poput sablasti nejasno sećam kasirkinog komentara da “nikada se nije vozila na skejtu – pa, kao šatro, kad ću nju da provozam”.

– Nije registrovan za dvoje – odvalio sam ne misleći.

Ne znam ko je rekao:

– Ih, nije to ništa kako zna da bude.

Onda sam gledao u sunce i neprestano zatvarao i otvarao oči, tako da su mi se pred očima stvorile one tačkice žarkih boja.

– A na kojim si ti sve opijatima?

– Ni na kojim – odgovorim detetu koje se čulo s nečije terase. Nemoguće je voziti skejt na opijatima, tu ti adrenalin šljaka...

– Šta je danas nemoguće – reče mali uz suflera.

Padnem u iskušenje da zaustavim gospodina Begovića – predsednika kućnog saveta koji se sa kerom vraćao iz šetnje, ali njemu je skoro umrla žena, isto od raka. Uostalom, što bih to činio. On je dobar čovek. Odjednom, vrata pred njim se sama otvoriše i, na moje veliko zaprepašćenje, ja videh kako komšija sa petog odlazi gore liftom koji do malopre nije radio. Nisam hteo da me takvog sretne na hodniku, to bi ga rastužilo. Pred njim nije pomagalo nikakvo prenemaganje. Čekao sam i čekao; uvek čeka onaj ko mu treba. Posle sam se povukao u ulaz i ostavio vrata zgrade otključana – što me je Begović zamolio da ne radim. Ljudi bez tri dimenzije dolaze tu noću da prespavaju...

U aprilu su naišli sumorni, vlažni i hladni dani; neprekidne kiše prelazile su u sneg, u snežnu vejavicu... Ali, onda je došao južni vetar. Pred kraj meseca došlo je neverovatno toplo vreme, prestalo se ložiti, noću su se prozori širom ostavljali otvoreni, pa ipak je ujutru bilo u stanu petnaest stepeni na kućnom termometru. Svuda se čulo kapanje, curenje i žuborenje, šuštanje i stropoštaivanje u olucima, puno električne buke u susednim stanovima: sve zajedno je zvučalo kao TV ne nepostojećem kanalu.

Bilo je čudesnih pojava, prolećnih iznenađenja na nebu. Kao iz priče, dotle neviđenih. Prastari nebeski znaci – Škorpija, Strelac, Jarac, Vodolija, i kako se sve ne zovu sazvežđa kroz koja sunce putuje – to je nešto veličanstveno, po mome mišljenju. Čovek može da beži od svega. Ne može da pobegne od Zodijaka. Od životinjskog kruga u kome živi.

Detalji odlaska u Mislođin nisu važni. Otišli smo da obiđemo groblje gde je Marija sahranjena.

Tišina, osamljenost i spokojstvo tog mesta izgledali su duboki i prisni u više no jednom smislu; na groblju nije bilo žive duše, a bio je pravi proletnji dan bez one letnje težine. Groblje je bilo nepravilnog oblika, u početku se pružalo prema rafineriji Barič, pa se onda sa svojim krstovima od kamena i metala, sa svojim malim spomenicima, ukrašenim medaljonima i natpisima širilo na obe strane padine. Očigledno su ga više puta morali proširivati na račun susednih njiva: jedva je bilo moguće videti u središnjem delu kakvo mesto za počinak.

Spomenici i krstovi bili su skromni, videlo se da se na njima nije rasipalo. Na mestu na kome je Marija ležala bila je uspravno postavljena daska sa drvenim slovima: Maria Stjepanović. U čaši nabrano poljsko cveće. Okolo groba posađeni žbunići i sadnice. Nikakvih drugih obeležja. Zapalismo sveće nad svežom zemljom, a onda mi Janja reče da joj otac nije ni znao kako joj se majka potpisuje; i još ljut se buni što su stavili Maria a ne Marija – a ne zna da mu je žena Hrvatica – jedina na četničkom groblju.

Janja je, kad već spomenuh to, jednim delom, sa majčine strane, bila Hrvatica. Sa ovom privrženošću po ženskoj liniji “nacionalne” pripadnosti bila je u vezi činjenica što je Marija na samrti bukvalno eksplodirala od razarajućeg procesa unutrašnjeg raspadanja koji je zahvatio celo telo... I što više nije izgledala kao ona žena koja je toliko držala do sebe, svoje higijene, lepe frizure i negovanih noktiju – nego kao neka voštana lutka koju je smrt podmetnula umesto stvarne osobe. Ono što je na kraju završne faze duge i teške bolesti ostalo od nje nije, dakle, bila ona, već samo smradna čaura lutke, koja nije bila ni od voska ni od požutele plastike, već od (baš tim rečima, tako mi ga je opisala) užasa i smradi stvari koje se tiču tela i samo njega.

– Ko da si ti bolestan a ne ona. Trebalo je to da vidiš.

Ona napući usne i sleže ramenima.

– A da me čeka cela kesa spida kod kuće.

Za vreme onih dana teškog garenja po snegu i ledu, u stalnom očekivanju onog najgoreg, nisam mogao ni u snu pomisliti

da će vrlo brzo sve proći. Sve će proći moja draga... S ovom mišlju se budim.

Prošla je prvomajska rolerijada (*Red Bull Many Mania*)... Noga mi je znatno bolje – jedan korak vodi drugom... Jer sam odsanjao svoj san, sve do željenog cilja. Sad je imam. Sa smenom godišnjih doba i sa smenom generacija... Sa njenim grudima i njenom puti koja je kao u neke žive lutke. Moje srce jako bije i zna zašto. Ono ne bije samo zato što to nije sopstveno meso nego pripada nekoj drugoj duši; ono udara čovečanski, zato što se oseća istinski sretno. Genije ljubavi širom sveta stoji sa ispruženom rukom, a blesak prepoznavanja je ono što upravlja čitavim krugom.

Došavši sebi, uzeo sam *deck*, bandažirao malo nogu oko kolena elastičnim zavojem, i pravo na *street*. Uhvativši zvuk brujanja motora saobraćajne murije, vatrogasnih sirena i kola hitne pomoći, brzo sam ih sve prestigao. Autobusi su u dugačkom lancu jurili drumom. Bilo je rano jutro, sunce se tek pojavilo, i asfalt se napred činio kao beskrajna ružičasta traka. Na horizontu su, kao igračke, nicali zgrade Novog Beograda koji se bližio.

Pričao mi je Lošmi o situaciji u gradu za vreme mog bolovanja. U Beogradu se ne može pojesti ni kolač u gluvo doba, o ostalim začudnim akcijama da ne govorimo. Pekara u Cetinjskoj, gde on radi – ne radi celu noć; ni čuveni roštilj sa kioska “kod Šmigija” iza Kumodraža više ne postoji, a Šmirgla opet radi prvu smenu u Pajinom dućanu.

– Jedino ja pišem i garim noću.

– Sa punim pravom – pozdravio me je Paja izašavši na kraj sa održavanjem ravnoteže vožnjom preko ivica piramide na prednja dva točka.

A onda je došao i Ivan Pejdić-Pejdoman sa pravom ATM-mašinom iz blokova (*ass to mauth*) kod koje mora da je prespavao da bi malo trenirao pre posla. Sudarismo se pesnicama i razmenismo samo nama znane lozinke: jeer, to nije bilo fafanje, to nije bilo vafanje, ne, to nije bilo ni vavanje – bio je to vafl-vafl-vafl-vafl-vafl-vafl-vafl; nastaviše s verglanjem njegovim točkićima... nakon što je o podlogu tresnuo daskom koja mu se ponovo vratila u ruku.

Moja brzina bila je izvanredna, ruke su mi bile svijene uz telo. Moja glava je bila deo koji određuje pravac. Kad bih je zabcio unuzad, leteo sam u vertikalnim krugovima. Osećao sam se kao da sam našao svoje pravo mesto.

PETO GODIŠNJE DOBA ILI ZIMA NAŠE MLADOSTI

Osećanja koja sam potiskivao od kada sam stao na to drvo sa malo metala i četiri točkića, skupivši ono malo snage kojom sam mogao da raspolažem, odjenom su navrla i ja sam se slobodno prepustio jednom totalno jebenom hedonizmu. Bilo mi je sve hladnije, a ipak, to mi nije pričinjavalo bol. To gotovo žestoko osećanje, čak me je prožimalo kao žudnja. Radosno sam pomislio kako sam ja povlašten čovek kome ne treba žena da ga ugrije. Bilo mi je sve hladnije tako da je to već postalo zabrinjavajuće, ali ja sam sav bio obuzet željom za saznanjem do

kog stepena temperatura može da se spusti. Najzad, spustila se do tačke u kojoj mi se hladnoća uvukla u svaku poru; celo telo mi se sledilo, tako da su mi se gotovo sve misli zamrzle. Bio sam santa leda koja misli. Zamisljao sam sebe kao kip isečen iz ledenog bloka i ta luda halucinacija ispunila me gordošću, podsticala je u meni osećanje moralne dobrobiti koje ne bih umeo da opišem. Bio sam još zadovoljniji što sam sasvim sigurno znao da niko od vozača, riba i ortaka vozača, niko od poznanika, ludaka, životinja, sponzora, policije, obezbeđenja i ne sluti koliko sam ja, gledano iz mog sleđenog ugla – Ljut. Razočaran. Izdan. Besan. Zgađen. Očajan. Neraspoložen. Ponižen. Tužan. Ogorčen. Zgrožen. Obezvređen. Prevaren. Uvređen. Osramoćen. Zabrnut. Ostavljen. Uplašen. Smoren. Depresivan. Histeričan. Nesrećan. Razdražljiv. Nezadovoljan. Razjaren. Usamljen. Izneveren. Ozlojeđen. A onda i zimogrožljiv.

Prvo kreću klinici kojih je brdo. Mladunci, pa stariji prvi krug, pa drugi, pa matorci. Ceo dan zezanja, nikad bolje, po bilo kakvom vremenu ili nevremenu. Carski! Jedino što ne mogu da otkrivam detalje, jer bi svi đuture zajedno bili pohapšeni na keca; kada bi to neko pročitao i prijavio nas državnim krvnicima. Jerbo šroke ima svuda oko nas i za naredni vek. Jedno vreme je umrlo, drugo se još nije rodilo.

Svakog dana uzimam u ruke skejt kao koplje svoje sudbine i krećem u lov kroz gomilu barikada, okružen zaglušnim tandrkanjem mašinerija ekipa gradsko-saobra-

čajnog preduzeća za popravku puteva, glupim razgovorima i dobacivanjima prolaznika, celim jednim okeanom prostaštva.

Polovina oktobra je trenutak kada se leto proglašava zvanično okončanim i kada u disko svetu počinje takozvana “disko sezona”. Osetio sam slabašne plamsaje nade videvši kako se dobro nosim sa zahtevima svakodnevice, jer je počeo novi krug. U tom trenutku sam se probudio. Odmah mi je bilo jasno da sam sanjao, da se taj san odvijao prilično dugo, istim tempom kao i njegovo prepričavanje, da je to bio san o mojoj vlastitoj smrti, da sam imao sreće što sam se iz njega uopšte probudio. Još uvek mi preostaje vremena da se izvinim svojoj ženi, da joj kažem: lepa Janjo, čedo moje drago volim te – oprosti mi, molim te! Molim te zato što delimo ovaj jedan život, naš jedini život. Ti si sve za šta još mogu da se uhvatim. Evo, volim te koliko te molim; a molim te onoliko koliko sam se izgubio u vremenu i prostoru.

U Beogradu je provod bio drugačiji 90-ih, jer je na žurkama vladala ekstremno eskapistička atmosfera. Sutra ne postoji – ljubav je naša gorela na lomači jeftinog ekstazija. I ja se ne usuđujem da ponovo zaspi (iako je bilo gluvo doba noći), jer bi povratak spavanju značio povratak u taj san. Udri po gudri.

Nije posebno otmeno ni ukusno preturati po godinama vlastite intime. Ali osmeh moje Janje iz mog ateljea s početka novog milenijuma obavezuje me isto koliko i naš zajednički pristanak na brak. To podrazumeva priču o tome kako ja nisam umeo da

štedim dok je ona ostala fina, umerena u svemu, i potpuno normalna osoba. Verovao sam u ljubav koja neće dozvoliti da nas otrgnu. Ali ta vera je bila lažna. Niko neće sa mnom na put u bespuće. Niko i ne može da me prati na putu u bespovrat. To je potpuno lični izbor kao i to uz koga ćemo provoditi život.

Jer, o tome se ovde radi. To je veliko klupko laži koje treba da sakrije osnovne mehanizme koji njim upravljaju: gledaš kako jurcaš ka starosti i smrti, trasom koju sve manje sam određuješ, i uopšte, sve je manje stvari koje kontrolišeš, na čelu sa onima koje su ti najvažnije da bi funkcionisao. Jer, negde se suštinski pogrešilo, loše si uleteo u krivinu, nešto se dogodilo između tebe i nje i najzad nema gde ni kako. Mada te ni tamo napred ne čeka nikakvo rešenje.

Pre nego što uzmeš Metaamfetamin i ne znaš da ti je potreban, a onda i dalje ne znaš šta je ono što ti pruža a što ne može da ti pruži kokta ili spidbol – ali shvataš kako ti je neophodan da bi nastavio da se zajebavaš. Zapravo problem nastaje u toj praznini koju prestanak rada Metha izaziva. Ta praznina te ne vraća u stanje u kome si bio pre nego što si ga uzeo, već te zakucava u ponor iz kojeg možeš da se izvučeš jedino ako ga ponovo uzmeš. Paradoksalno, što više Metha uzimaš to si bliži tački na kojoj si bio pre nego što si Metaamfetin prvi put uzeo. Tako se taj začarani krug pretvara u zajebani daunhil praćen postamfetaminskom depresijom koja iziskuje najveće napore da se prebrodi.

Nisam u potpunosti savladao kako da se odvojim od daske, od tabana i očiju, kako da ih pustim da sve obave sami, da i u najvećoj gužvi po kaldrmi postanu refleksi. Moram još naučiti da teram dasku i levom i desnom nogom kao da su par sijamskih bližakinja. I da odjebem jednom i za sva vremena sa bilo kakvom luzerskom pričom.

Vrata koja vode u drugu dimenziju otvaraju mi se na novoj stranici, u trenutku kada provalija između onoga što osećam i onoga što bi trebalo da osećam cepa tkivo stvarnosti. Kao da događaji iz budućnosti već postoje i samo čekaju da se konačno nađemo u njima, kao što se sa dilerom svakog dana nalazim u uvek istom ulazu. Tek sam nedavno, pre nego što ću se probuditi iz sna, postao svestan kakvo su razaranja ti kristali Metha izazvali u meni tokom godina, da sam već mogao i da kuntam na njima, a sećam se i strahovitog umora koji me je obuzeo kroz neku vrstu paralisnosti pri samoj pomisli da sam se čitavog života samo poništavao, okrećući leđa svetu i sebi samom. Pamtim da sam, u polusnu, nastojao da malo pridignem glavu na jastuk, ali jastuk se sve više rasplinjavao, a u glavi sam osećao jedino četiri sagorela zida svoga mozga. U svakom slučaju, do rane zore odjekivale su sirene policijskih i ambulantskih kola. Pošto sam se probudio iz mučnog sna, neko vreme sam netremice gledao u nebo jer je u vazduhu nešto svetlucalo. Iz daljine se čula prigušena huka grada, nalik mlevenju, a iz visine je dopirala tutnjava velikih aviona koji su preletali u razmacima manjim od minuta.

Nešto me steglo u grlu. Ja zatvorih prozore i počeh hodati po sobi. Onda sam opet čitao i pisao i opet hodao po sobi. Učini mi se da je cela priroda klonula, obeznanila se, isplazila jezik pa dahće. I već kad sam pomislio da se konačno mogu odmoriti od rukopisa, počeo sam da radim nešto naročito: iz pare svog daha napravio sam božanstveno srce na staklu kakvo nikad nisam nacrtao. Grudi mi se sasvim isprazniše, moje ranjeno srce poče klecati i, kao da čekam nekoga, zapitah se: Pa dobro šta je šta i gde je šta?

Uzeh skejt i odoh napolje.

Nikada neću znati kada sam živeo, zaboraviću zašto sam živeo kao što sumoran dan zaboravlja svetlost. Sreća je samo moja stvar.

